

Officium Defunctorum

Officiet för de döda, ur Tidegården.

Promulgerad av Paulus VI, 1 november 1970

Före tidebönen kan man be följande bön:

Herre, lägg Dina ord i min mun, när jag nu ska prisa Ditt Namn.
Sänd Din Ande som skingrar de onda, tomma och främmande tankarna, ger förståndet ljus och tänds kärleken i hjärtat, så att jag uppmärksamt, värdigt och med glädje gör tjänst inför Din härlighets Tron och blir bönhörd genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

V. Herre, + öppna mina läppar,

R. så att min mun kan förkunna Ditt lov

Ant. För Herren är alla levande. Kom, låt oss tillbedja Honom

Låt oss träda fram för Hans Ansikte med tacksägelse *

och höja jubel till Honom med lovsång.

Ty Herren är en väldig Gud *

En väldig Konung över alla gudar. **Ant.**

Han har jordens djup i sin hand *

Och bergens höjder är Hans.

Hans är havet, ty Han har gjort det *

Och Hans händer har danat det torra. **Ant.**

Kom låt oss tillbedja och nedfalla *

Låt oss knäböja för Herren, vår Skapare.

Ty Han är vår Gud och vi är det folk som Han har till sin hjord*

Vi är får som står under Hans vård. **Ant.**
O, att ni i dag ville höra Hans röst!
Förhärda inte era hjärtan som i Meriba *
Såsom på Massas dag i öknen,
Där era fäder frestade mig, där de prövade mig *
Fastän de hade sett mina verk. **Ant.**
I fyrtio år var det släktet mig till leda +
Och jag sade ”de är ett folk som far vilse med sitt hjärta, *
Och de vill inte veta av mina vägar.”
Då svor jag i min vrede *
”de skall inte komma in i min vila”. **Ant.**
Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.
Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen **Ant.**

Hymn **Dies iræ - Vredens Dag**

Tommaso da Celano (ca 1190 - 1260) franciskan. Denna sekvens trycktes första gången för Requiem i Venedig-missalet år 1493. Beträktelse över människans sista ting. ”*Vid alla Dina gärningar tänk på de yttersta tingen, och Du skall aldrig synda.*” (Syr 7:40.)

Vredens dag, då Du är nära,
Skall Du jordens krets förtära,
Såsom siarna oss lära.
Vem skall icke skräckbetagen
Skåda Domaren den Dagen,
Då Han hämnar kränkta lagen!
Dombasuner mäktigt skalla
Och ur jordens gravar alla
Mänikor fram för Tronen kalla.
Döden själv skall häpen vara,
när, att inför Domen svara,
Sig de döda uppenbara.
Boken öppnas: där står skrivet
vad av alla är bedrivit
i det flydda jordelivet.
Uppenbart blir allt som gömdes,
åter framlagt allt som glömdes,

avdömt allt som förr ej dömdes.

Vad skall då jag arme svara?
Vem skall där min själ försvara?
Knappt den rene trygg kan vara.

Konung, som kan alla fälla,
nåd för rätt Du låter gälla,
fräls mig, Du all godhets Källa.

Milde Jesus, minns: för mina
synder gick Du till Din pina;
skjut ej bort mig från de Dina.

Fåfängt ej Ditt Blod har flutit;
nej, Du sonat vad jag brutit,
då för mig Du döden gjutit.

Du, vars dom är rätt allena,
Låt Ditt Blod från skuld mig rena,
nåd och tillgift mig förläna.

Skuldbetyngd jag faller neder,
rodnad på min kind sig breder:
fräls den ångrande som beder.

När Du synderskan benådar Och till rövarn huldrikt skådar,
Tröst och hopp Du mig ock bådard.

Ej min bön är värd att höras,
låt Ditt hjärta ändock röras,
ej i lågor mig förgöras.

Låt bland Dina får mig bida,
ej de ondas öde lida,
ställ mig på Din högra sida.

Döm mig ej att från Dig fara,
kalla mig av nåd att vara
bland de evigt frälstas skara.

Djupt i stoftet böjd jag vänder
mig till Dig med knäppta händer,
att ett saligt slut Du sänder.

Vredens dag, då allt förstöres,
människan till Domen föres.
Vem skall rädda då oss arma?

Gud Allsmäktig, Dig förbarma!
Milde Herre Jesus, giv
åt de döda evig frid. Amen.

Ant. 1 Du som har danat mig av stoft och givit mig en kropp,
Du min Frälsare, låt mig uppstå på den sista dagen.

Psalm 40:2-14,17-18, I

Jag satte allt mitt hopp till Herren, *
och Han böjde sig till mig och hörde mitt rop.
Han drog mig upp ur fördärvets grop,
ur den djupa dyn, Han ställde mina fötter på en klippa, *
mina steg gjorde Han fasta,
Han lade en ny sång i min mun, *
en lovsång till vår Gud.
Det skall många se och bli häpna, *
de skall förtrösta på Herren.
Salig den man som sätter sin förtröstan till Herren *
och inte vänder sig till de stolta,
till dem som viker av i lögn.
Stora är de under Du har gjort, Herre, min Gud,
och de tankar Du har tänkt för oss *
- inget kan liknas vi Dig.
Jag ville förkunna dem och tala om dem *
men de går inte att räkna.
Till slaktoffer och matoffer har Du inte behag
– öppna öron har Du givit mig. *
Du begär inte brännoffer och syndoffer.
Därför säger jag: ”Se, jag kommer, *
i bokrullen är skrivet vad jag skall göra.
Att göra Din Vilja, min Gud, är min lust, *
och Din lag är i mitt hjärta.”
Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.
Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Ant. 1 Du som har danat mig av stoft och givit mig en kropp,
Du min Frälsare, låt mig uppstå på den sista dagen.

Ant. 2 Herre, rädda mig. Herre, skynda till min hjälp.

II

Jag bådard glädje, jag förkunnar din rättfärdighet *
i den stora församlingen.

Se, jag tillsluter inte mina läppar; *

Du, Herre, vet det.

Din rättfärdighet döljer jag inte i mitt hjärta, *
jag talar om Din trofasta hjälp.

Jag förtiger inte Din nåd och Din trofasthet *
för den stora församlingen.

Du, Herre, skall inte tillsluta Din barmhärtighet för mig, *
Din nåd och Din trofasthet må alltid bevara mig.

Lidanden omger mig, fler än jag kan räkna, *
mina synder har hunnit upp mig, så att jag inte kan se.

De är flera än håren på mitt huvud, *
och mitt mod har lämnat mig.

Herre, jag ber Dig: rädda mig! *

Herre, skynda till min hjälp!

Alla de som söker Dig *
må alltid säga: "Herren är stor".

Jag är betryckt och fattig, *
men Herren sörjer för mitt liv.

Min hjälp och min befriare är Du. *
Dröj inte, Du min Gud!

Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.

Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Ant. 2 Herre, rädda mig. Herre, skynda till min hjälp.

Ant. 3 Min själ törstar efter den levande Guden.

När skall jag få träda fram inför Hans Ansikte?

Psalm 42

Som hjorten trängtar till vattenbäckar, *
så trängtar min själ efter Dig, o Gud.

Min själ törstar efter Gud, efter den levande Guden. *
När skall jag få träda fram inför Guds Ansikte?
Mina tårar är min föda både dag och natt, *
ty ständigt säger man till mig: ”Var är nu din Gud?”
Jag överväldigas av sorg när jag minns
hur jag gick i festtåget upp till Guds hus, *
under fröjderop och tacksägelse, i skaran som höll högtid.
Varför är du så bedrövad, min själ, *
varför så orolig i mig?
Hoppas på Gud, ty jag skall åter få tacka Honom, *
min frälsning och min Gud.
Min själ är bedrövad, därför tänker jag på Dig *
i Jordans land, på Hermons höjder, på Misars berg.
Djup ropar till djup, vid dånet av dina vattenfall, *
alla Dina svallande böljor går fram över mig.
Om dagen må Herren ge mig sin nåd, *
och om natten vill jag sjunga till Hans ära
och be till Dig, som är mitt liv.
Jag vill säga till Gud, min klippta: +
”Varför har Du glömt mig, *
varför måste jag gå sörjande, trängd av fiender?”
Det är som om man krossade benen i min kropp,
när mina ovänner smädar mig, *
När de ständigt säger till mig: ”Var är nu din Gud?”
Varför är du så bedrövad, min själ, *
varför så orolig i mig?
Hoppas på Gud, ty jag skall åter få tacka Honom, *
min frälsning och min Gud.
Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.
Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Ant. 3 Min själ törstar efter den levande Guden.
När skall jag få träda fram inför Hans Ansikte?

V. Herre, Din barmhärtighet är stor,
R. behåll mig vid liv efter Ditt Ord

Första läsningen ur 1 Korinthierbrevet 15:12-34

Om det nu förkunnas att Kristus har uppstått från de döda, hur kan då några bland er säga att det inte finns någon uppståndelse från de döda? Om det inte finns någon uppståndelse från de döda, har inte heller Kristus uppstått.

Men om Kristus inte har uppstått, ja, då är vår förkunnelse tom och tom är också er tro. Och då visar det sig att vi har vittnat falskt om Gud, eftersom vi har vittnat om Gud att Han har uppväckt Kristus, som Han ju inte kan ha uppväckt om det är sant att de döda inte uppstår.

Ty om inga döda uppstår har heller inte Kristus uppstått. Men om Kristus inte har uppstått, då är er tro meningslös och ni är ännu kvar i era synder. Då är också de som har avlidit i tron på Kristus förlorade. Gäller vårt hopp till Kristus bara detta livet, då är vi de mest ömkansvärda bland människor.

Men nu har Kristus uppstått från de döda, som den första av de avlidna. Ty eftersom döden kom genom en människa kommer också uppståndelsen från de döda genom en människa.

Liksom alla dör genom Adam, så skall också alla få nytt liv genom Kristus. Men i tur och ordning: först Kristus och därefter, vid Hans ankomst, de som tillhör Honom. Sedan kommer slutet, när Han överlämnar Riket åt Gud, Fadern. Då har Han förintat varje välde och varje makt och kraft, ty Han måste härska tills Han har lagt alla fiender under sina fötter.

Den siste fienden som förintas är döden, ty allt har Han lagt under sina fötter. När det heter att allt är lagt under Honom är naturligtvis den undantagen som har lagt allt under Honom. Men när allt har lagts under Honom, skall Sonen själv underordna sig den som har lagt allt under Honom, så att Gud blir allt, överallt. Vad skall annars de göra som låter döpa sig för de dödas skull? Om de döda inte alls uppstår, varför låter man då döpa sig för deras skull? Och jag själv, varför sätter jag livet på spel i varje ögonblick?

Ja, bröder, så sant som ni är min stolthet i Kristus Jesus, vår Herre: jag står inför döden varje dag. Om jag bara hade tänkt på människors sätt när jag kämpade mot vilddjuren i Efesos, vad hade det då tjänat till? Om de döda inte uppstår, låt oss äta och dricka, ty i morgon skall vi dö.

Låt inte bedra er. ”Av dåligt sällskap blir den bäste snart förstörd.” Nyktra till på allvar och synda inte mer! Det finns ju några som inte vill veta något om Gud, det säger jag till er skam.

Responsorium

R. Kristus skall härska tills Han har lagt alla fiender under sina fötter.
+ Den siste fienden som förintas är döden.

V. Då skall döden och dödsriket ge tillbaka de döda som är i dem, och döden och dödsriket skall kastas i den brinnande sjön.

+ Den siste fienden som förintas är döden.

Andra läsningen

Ur Ambrosius av Milanos bok om hans broder Sátyrus' död

Det är uppenbart att döden är en vinning och livet ett straff. Paulus säger det: *För mig är livet Kristus och döden en vinning.* (1)

Vad betyder Kristus om inte kroppens död och andens liv?

Låt oss därför dö med Honom för att få leva med Honom.

Må dagligen ett visst umgänge med en viss känsla för döden finnas i oss, så att vår själ därigenom lösgör sig från de kroppsliga begären och lär sig att dra sig tillbaka som till en upphöjd plats, dit de jordiska begären inte kan nå eller få grepp om henne.

Genom den enes död är världen återlöst. Kristus behövde inte dö, om Han inte hade velat det. Men Han ville inte fly undan döden som om den vore gagnlös, ty Han hade inte kunnat rädda oss på ett bättre sätt än genom att dö. Så är Hans död livet för alla. Vi är tecknade med Hans död; vi förkunnar Hans död när vi ber och när vi frambär offret; Hans död är seger, Hans död är mysteriet och världens nyårsfest.

Vad skall vi mera säga om Hans död, när vi genom det gudomliga exemplet förstår att döden enbart sökte odödligheten och att döden friköpt sig själv? Alltså må vi inte beklaga döden som blivit orsak till allas frälsning; inte fly undan döden som Guds Son inte ratade eller flydde. Döden finns inte i naturen men har kommit till den.

Gud har inte skapat döden från begynnelsen, men gett den som frälsningsmedel. När människornas liv drabbades av Döden på grund av överträdelsen började livets elände i daglig möda och outhärdlig suckan.

Det onda måste få ett slut och döden återställa det livet förlorat. Odödligheten är snarare en börda än ett behov om inte nåden ges. Själen kan lösgöra sig från detta livets förvirring och från den jordiska

kroppens inre motsättningar och skynda till den Himmelska Församlingen, även om bara heliga når dit.

Själén kan lova Gud som de cittraspelare, om vilka vi hör i den profetiska läsningen: *Stora och märkliga är Dina gärningar, Herre Gud, Allhärskare. Rättfärdiga och sanna är Dina vägar, Du folkens Konung. Vem måste inte bäva, Herre, och hylla Ditt namn? Ty Du ensam är helig, alla folk skall komma och tillbe Dig.* (2) Själén får skåda Ditt bröllop, Jesus, när bruden under alla de skapade varelsernas lovsånger förs från jorden till himlen – till Dig kommer allt kött (3) – hon är inte längre bunden vid världen utan förenad med anden.

1) Fil 1:21. 2) Upp 15:3-4. 3) Ps 65:3.

Responsorium

R. Det finns de som somnar in i tron på Gud,
+ dem väntar en härlig belöning.

V. De rättfärdiga skall lysa som solen, i sin Faders Rike,
+ dem väntar en härlig belöning.

Laudes

Hymn

Trofaste Gud, som livet i oss tänder,
du är oss nära, vad som än oss händer.
Så har Du lovat. Nu för oss i sorgen
Ditt Ord är borgen.

Herre, Du delat alla mänskors öden,
födelsen, livet och den mörka dalen.
Din omsorg följt oss släktled efter släktled,
o Gud, Allsmäktig.

Påminn oss här i saknaden och gråten
att Jesus Kristus ger oss livet åter.
Ljus bryter fram ur dödens mörka stunder
i påskens under.

Fast står Ditt Ord, när allting annat sviker.
Du har berett oss rum i Faderns Rike.
Där skall med Dig de återlöstas skara
för evigt vara. Amen.

Ant. 1 Låt de ben som Du har krossat få fröjda sig.

Psalm 51

Gud, var mig nådig i Din godhet, *
utplåna mina överträdelser i Din stora Barmhärtighet.
Två mig väl från min missgärning, *
och rena mig från min synd.
Ty jag känner mina synder, *
och mina överträdelser är alltid inför mig.
Mot Dig allena har jag syndat *
och gjort vad ont är i Dina ögon.
Så befins Du rättfärdig i Dina ord *
och rättvis i Dina domar.
Se, i synd är jag född, *
och i synd har min moder avlat mig.
Du har ju behag till sanning i hjärtat, *
så lär mig då vishet i mitt innersta.
Rena mig med isop, så att jag blir ren, *
två mig, så att jag blir vitare än snö.
Låt mig känna fröjd och glädje, *
låt de ben som Du har krossat få fröjda sig.
Vänd bort Ditt Ansikte från mina synder, *
och utplåna alla mina skulder.
Skapa i mig, Gud, ett rent hjärta, *
och ge mig på nytt en frimodig ande.
Förkasta mig inte från Ditt Ansikte, *
och tag inte Din Heliga Ande ifrån mig.
Låt mig åter få fröjdas över Din frälsning, *
och uppehåll mig med villighetens ande.
Då skall jag lära överträdarna Dina vägar, *
och syndarna skall omvända sig till Dig.
Rädda mig från blodsdåd, Gud, min Frälsare, *
så skall min tunga jubla över Din rättfärdighet.
Herre, öppna mina läppar, *
så att min mun kan förkunna Ditt lov.
Ty Du har inte behag till offer, +
då skulle jag ge Dig sådana; *
Du har inte lust till brännoffer.

De offer som behagar Gud är en förkrossad ande, *
ett förkrossat och bedrövat hjärta
skall Du, Gud, inte förakta.

Gör väl mot Sion i Din nåd, *
bygg upp Jerusalems murar.

Då skall Du få rätta offer, som behagar Dig, +
brännoffer och heloffer, *

då skall man offra tjurar på Ditt Altare.

Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.

Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Ant. 1 Låt de ben som Du har krossat få fröjda sig.

Ant. 2 Herre, rädda mig från döden,
låt mig inte gå in genom dödsrikets portar.

Canticum Jes 38:10-14, 17-20

Jag tänkte: Jag går bort i mina bästa dagar, +
jag får gå in genom dödsrikets portar, *
jag blir bedrövad resten av mina år.

Jag tänkte: Jag får aldrig mer se Herren, *
här i de levandes land,

Aldrig mer se en människas ansikte *
utan vistas i förgängelsens rike.

Min hydda rycks upp och flyttas bort, *
den rycks upp som en herdes tält.

Du har vävt mitt liv till slut, som en vävare sin väv, *
nu skär Du ner mig från bommen.

Innan dagen har gått över till natt har Du förintat mig, *
innan morgonen kommer har mitt liv gått till spillo.

Som ett lejon har Du krossat alla ben i min kropp, *
innan dagen har gått över till natt har Du förintat mig

Jag kved som en svala, +
jag klagade som en duva, *
mina ögon såg matta upp mot höjden.

Men Du räddade mig från förintelsens grop, *
Du kastade alla mina synder bakom Din rygg.

I dödsriket tackar man Dig inte, *
i döden prisar man Dig inte
och bland dem som har farit ner i graven *
finns ingen som längre hoppas på Din trofasthet.
Endast de levande tackar Dig +
och jag tackar Dig med dem, *
fäderna vittnar om Din trofasthet för barnen.
Herren har räddat mig. +
Därför sjunger och spelar vi *
i Herrens hus, i alla våra dagar.
Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.
Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Ant. 2 Herre, rädda mig från döden,
låt mig inte gå in genom dödsrikets portar.

Ant. 3 Jag vill lova Herren, så länge jag lever.

Psalm 146

Jag vill lova Herren, så länge jag lever, *
jag vill lovsjunga min Gud, så länge jag är till.
Förlita er inte på furstar, *
inte på en dödlig, han kan inte hjälpa.
När livsanden lämnar honom,
vänder han åter till den jord som han är kommen ifrån, *
då går alla hans planer om intet.
Salig den vars hjälp är Jakobs Gud, *
den som sätter sitt hopp till Herren, sin Gud.
Han har gjort himlen och jorden och havet
och allt som finns i dem, *
Han är trofast för evigt. Han skaffar rätt åt de förtryckta, *
Han ger bröd åt de hungrande.
Herren löser de fångna, *
Herren öppnar de blindas ögon,
Herren upprättar de förnedrade, *
Herren älskar de rättfärdiga,

Herren bevarar främlingar, +
faderlösa och änkor tar Han sig an, *
men de gudlösa far Han på villospår.

Herren är Konung för evigt, *
din Gud, Sion, från släkte till släkte.

Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.

Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Ant. 3 Jag vill lova Herren, så länge jag lever.

Kort läsning 1 Thess 4:14

Om Jesus har dött och uppstått, vilket vi tror, då skall Gud också
genom Jesus föra till sig de avlidna tillsammans med Honom.

Responsorium

R. Jag vill upphöja Dig, o Herre,
+ ty Du har dragit mig ur djupet.

V. Du förvandlar min klagan i fröjdesprång,
+ ty Du har dragit mig ur djupet.

V. Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande. **R.**

Benedictus (Sakarias lovsång) Luk 1:68-79

Ant. Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva
om han än dör, och den som lever och tror på mig skall aldrig
någonsin dö.

eller (under påsktiden):

Kristus är uppstånden och har upplyst sitt folk, som Han har friköpt
oss med sitt Blod. Halleluja.

Välsignad + är Herren, Israels Gud, *
som besöker sitt folk och ger det frihet.

Han reser för oss frälsningen horn *
i sin tjänare Davids släkt,

Så som Han för länge sedan lovat genom sina heliga profeter,
frälsning från våra fiender *
och från alla dem som hatar oss.

Han visar barmhärtighet mot våra fäder +
och står fast vid sitt Heliga Förbund, *
den ed Han svor vår fader Abraham:

att rycka oss ur våra fienders hand
och låta oss tjäna Honom utan fruktan, *
rena och rättfärdiga inför Honom i alla våra dagar.
Och du, mitt barn, skall kallas den Högstes profet, *
ty du skall gå före Herren och bana väg för Honom.
Så skall Hans folk få veta att frälsningen är här
med förlåtelse för våra synder *
genom vår Guds barmhärtighet och mildhet.
Han skall komma ner till oss från höjden, +
en soluppgång för dem som är i mörker och i dödens skugga, *
och styra våra fötter in på fredens väg.
Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.
Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Ant. Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö.

eller (under påsktiden):

Kristus är uppstånden och har upplyst sitt folk, som Han har friköpt oss med sitt Blod. Halleluja.

Bön inför den kommande dagen

Vi vänder oss till Gud Fader Allsmäktig, som uppväckte Jesus Kristus från de döda och skall ge också våra dödliga kroppar liv. Låt oss be:

R. Herre, gör oss levande i Kristus.

Helige Fader, Du har i dopet begravt oss med Kristus och uppväckt oss tillsammans med Honom – låt oss leva i det nya livet, så att varken liv eller död skiljer oss från Honom.

Gode Fader, Du ger oss det Levande Brödet som kommit ner från Himmelen – ge oss Ditt Eviga Liv och Uppståndelsen på den sista dagen.

Herre, Du lät en ängel bringa tröst åt Din Son i Getsemane – låt oss när vår sista timme nalkas känna det ljuva hoppet om härligheten.

Du räddade de tre ynglingarna ur den brinnande ugnen – befria de avlidnas själar från syndens följder.

Du gjorde Kristus till Herre över levande och döda – uppväck de döda och låt dem leva med Honom i evig härlighet.

Fader vår...

Slutbön:

Herre, lyssna till våra böner, och ge oss i tron på Jesu uppståndelse från de döda förvissning om att vår broder (syster) N. skall uppväckas till samma eviga liv.

Genom Din Son Jesus Kristus som med Dig Fadern, Sonen och den Helige Ande lever och råder från evighet till evighet. Amen.

eller:

Himmelske Fader, Du är Dina trognas härlighet, Du är de rättfärdigas liv, och genom Din Sons död och uppståndelse är vi återlösta.

Kom ihåg Din tjänare (tjänarinna) N., som kände denna härlighet, och ge honom (henne) del av den eviga glädjen inför Ditt Ansikte.

Genom Din Son Jesus Kristus som med Dig Fadern, Sonen och den Helige Ande lever och råder från evighet till evighet. Amen.

För flera avlidna:

Allsmäktige Gud, Du som har låtit Kristus segra över döden och öppnat evighetens portar, låt Dina tjänare (N. och N.) besegra döden med Honom och i evighet skåda Dig, sin Skapare och Återlösare. Genom Din Son Jesus Kristus som med Dig Fadern, Sonen och den Helige Ande lever och råder från evighet till evighet. Amen.

För avlidna syskon, släktingar och välgörare:

Gud, Du förlåter dem som ångrar sina synder och vill att alla människor skall räddas.

Vi ber om Din barmhärtighet för syskon (bröder, systrar), släktingar och välgörare.

Låt dem, som har lämnat denna värld, nå fram till den eviga saligheten på förbön av den alltid rena Jungfrun Maria och alla Dina heliga. Genom Din Son Jesus Kristus som med Dig Fadern, Sonen och den Helige Ande lever och råder från evighet till evighet. Amen.

Under Dagen

Hymn

O livets Gud, vi tackar Dig
för dem som vilar i Din frid
långt bort från oss men nära Dig.

De som Ditt Ord, Din röst har hört
är hemma, aldrig utanför.
För Dig vi lever, Dig vi dör.

Vi är av jord, till jord vi blir:
En dröm, en skugga är vårt liv,
men verkligheten finns hos Dig.

Saliga de som vilan nått,
som älskat och Guds kärlek fått.
Från död till liv de övergått. Amen.

Ters ant. Vänd åter, Herre, rädda min själ.

Sext ant. Herre, hela min själ, ty jag har syndat mot Dig.

Non ant. Hjälp mig, Gud, efter Ditt löfte, befria mig genom Din makt.

Psalm 70

Gud, kom till min räddning, *
Herre, skynda till min hjälp.
Må de drabbas av skam och blygsel *
de som står efter mitt liv och vill förgöra det,
må de vika vanärade tillbaka, *
alla de som önskar min ofärd.
Må de vända bort i skam, *
de som säger till mig: "Så går det med rätta!"
Men alla de som söker Dig *
må fröjdas och vara glada i Dig,
De som längtar efter Din räddning *
må alltid säga: "Gud är stor".
Jag är betryckt och fattig. *
Gud, skynda till min hjälp.
Du är min hjälp och min befriare. *
Dröj inte, o Herre.
Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.
Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Psalm 85

Herre, Du var en gång nådig mot Ditt land, *
Du återupprättade Jakobs hus.

Du förlät Ditt folks missgärning, *
Du överskyldde all deras synd.
Du lät Din förgrymmelse fara *
och dämpade Din glödande vrede.
Så vänd Dig nu åter till oss, Gud, vår Frälsare, *
och upphör med Din förtörnelse mot oss.
Vill Du vredgas på oss för evigt *
och låta Din vrede vara från släkte till släkte?
Vill Du inte åter ge oss liv, *
så att Ditt folk får glädjas i Dig?
Herre, låt oss se Din nåd, *
och ge oss Din frälsning.
Jag vill höra Guds Ord,
ty Herren talar frid till sitt folk och till sina fromma, *
må de då inte vända åter till dårskap.
Ja, Hans Frälsning är nära dem som fruktar Honom, *
och Hans ära skall bo i vårt land.
Godhet och trofast skall mötas där, *
rättfärdighet och frid skall kyssas,
Trofasthet skall växa upp ur jorden *
och rättfärdighet blicka ned från Himmelen.
Herren skall ge oss goda gåvor, *
och vårt land skall ge sin gröda.
Rättfärdighet skall gå framför Honom, *
frälsning skall följa i Hans spår.
Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.
Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Psalm 86

Herre, vänd Ditt öra till mig och svara mig, *
ty jag är fattig och förtryckt.
Skydda mig, min Gud, ty jag är Dig trogen, *
rädda Din tjänare som förtröstar på Dig.
Herre, var mig nådig, *
ty hela dagen ropar jag till Dig.

Låt mig få glädjas över Din hjälp, *
ty till Dig, Herre, lyfter jag min själ.
Du, Herre, är god och förlåtande, *
stor i nåd mot dem som åkallar Dig.
Lyssna, Herre, till mitt rop, *
och ge akt på mina böner.
Jag åkallar Dig i nödens tid, *
ty Du skall svara mig.
Herre, ingen är Dig lik bland gudarna, *
inget är som Dina verk.
Alla hedningar skall komma och tillbe inför Dig, *
de skall ära Ditt Namn.
Ty Du är stor, och Du gör under, *
Du allena är Gud.
Visa mig, Herre, Din väg, *
jag vill vandra i Din Sanning.
Behåll mitt hjärta vid detta enda: *
att jag fruktar Ditt Namn.
Då vill jag tacka Dig, Herre min Gud, av allt mitt hjärta, *
och ära Ditt Namn i evighet,
ty Din nåd mot mig är stor, *
och Du räddar mig ur dödsrikets djup.
Gud, fräcka människor har rest sig upp mot mig,
och våldsverkare står efter mitt liv, *
de har inte Dig för ögonen.
Men Du, Herre, är en barmhärtig och nådig Gud, *
sen till vrede, rik på kärlek och trofasthet.
Vänd Dig till mig och var mig nådig, +
ge kraft åt Din tjänare, *
och hjälp Din tjänsteflickas son.
Ge mig ett tecken på Din godhet: +
låt dem som hatar mig stå där med skam *
och se att Du, Herre, hjälper mig och tröstar mig.
Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.
Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Ters

Ant. Vänd åter, Herre, rädda min själ.

Kort läsning: Job 19:25-26

Jag vet att min förlossare lever, och att Han till slut skall stå fram över stoftet. Och sedan denna min sargade hud är borta, skall jag fri från mitt kött få skåda Gud.

V. Varför är Du så bedrövad, min själ, och så orolig i mig?

R. Hoppas på Gud, ty jag skall åter få tacka Honom.

Sext

Ant. Herre, hela min själ, ty jag har syndat mot Dig.

Kort läsning: Vish 1:13-14a, 15

Det är inte Gud som har gjort döden, Han gläder sig inte åt att livs släcks. Nej, till att leva skapade Han allt; rättfärdigheten är odödlig.

V. Om jag vandrar i dödsskuggans dal,

R. fruktar jag intet ont, ty Du är med mig.

Non

Ant. Hjälp mig, Gud, efter Ditt löfte, befria mig genom Din makt.

Kort läsning: Jes 25:8

Han skall för alltid göra döden om intet, och Herren, Herren skall avtorka tårarna från alla ansikten, och skall ta bort sitt folks vanära överallt på jorden. Ty så har Herren talat.

V. Herre, hör min bön.

R. till Dig kommer allt levande.

Slutbön som i Laudes.

Vesper

V. Gud, + kom till min räddning

R. Herre, skynda till min hjälp

V. + R. Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande.

Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara från evighet till evighet. Amen. Halleluja.

Hymn

Saliga de som ifrån världens öden

Somnar i Jesu Kristi tro i döden.

Herren skall föra deras själ ur nöden

hem till sin glädje.

Dem skall ej dödens mörker mer förskräcka,
dem skall Guds frid i graven övertäcka.
Kristus, Guds Son, skall dem en gång uppväcka,
evigt förklara.

Pris vare Dig, att hoppet är oss givet,
att ock vårt namn i livets bok är skrivet;
pris vare Dig, uppståndelsen och livet,
o Jesus Kristus! Amen.

Ant. 1 Herren skall bevara dig från allt ont, från allt som hotar ditt liv.

Psalm 121

Jag ser upp emot bergen: *
varifrån skall jag få hjälp?
Hjälpen kommer från Herren, *
som har skapat himmel och jord.
Jag låter inte din fot slinta, *
Han vakar ständigt över dina steg.
Han som beskyddar Israel, *
Han vakar ständigt, Han slumrar inte.
Herren bevarar dig, +
i Hans skugga får du vandra, *
Han går vid din sida.
Solen skall inte skada dig om dagen, *
inte månen om natten.
Herren bevarar dig från allt ont, *
från allt som hotar ditt liv.
Herren skall alltid bevara dig, +
när du går och när du kommer, *
nu och för evigt.
Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.
Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Ant. 1 Herren skall bevara dig från allt ont, från allt som hotar ditt liv.

Ant. 2 Om Du, Herre, vill tillräkna synd, vem kan då bestå?

Psalm 130

Ur djupen ropar jag till Dig, Herre.
Herre, hör min röst, *
låt Dina öron akta på mina böner.
Om Du, Herre, vill tillräkna synd, *
Herre, vem kan då bestå?
Dock, hos Dig finns förlåtelse, *
för att man må frukta Dig.
Jag väntar efter Herren, min själ väntar, *
och jag hoppas på Hans ord.
Min själ väntar efter Herren
mer än väktarna efter morgonen, *
ja, mer än väktarna efter morgonen.
Hoppas på Herren, Israel, +
ty hos Herren finns nåd, *
väldig är den frälsning som finns hos Honom.
Han skall frälsa Israel *
från alla deras synder.
Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.
Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Ant. 2 Om Du, Herre, vill tillräkna synd, Herre, vem kan då bestå?

Ant. 3 Liksom Fadern uppväcker de döda och ger dem liv,
så ger också Sonen liv åt vem Han vill.

Canticum Fil 2:6-11

Kristus Jesus ägde Guds gestalt *
men vakade inte över sin jämlikhet med Gud
Utan utblottade sig och antog en tjänares gestalt, *
då Han blev människornas like.
Han som till det yttre var som en människa *
ödmjukade sig och blev lydig intill döden, döden på ett kors.
Därför har Gud upphöjt Honom över allting *
och givit Honom Namnet över alla namn,
För att alla knän skall böjas i Jesu Namn, *
i himlen och på jorden och under jorden,
och för att alla tungor skall bekänna *
att Jesus Kristus är Herre, Gud Fadern till ära.

Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.

Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Ant. 3 Liksom Fadern uppväcker de döda och ger dem liv,
så ger också Sonen liv åt vem Han vill.

Kort läsning 1 Kor 15:55-57

Död, var är din seger? Död, var är din udd? Dödens udd är synden,
och synden har sin kraft i lagen. Gud vare tack som ger oss segern
genom vår Herre Jesus Kristus.

Responsorium

R. Herre, barmhärtige Gud, + giv dem den eviga vilan.

V. Du som kommer för att döma levande och döda, + giv dem...

V. Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande. **R.**

Magnificat (Marias lovsång) Luk 1:46-55

Ant. Alla som Fadern ger mig skall komma till mig, och den som
kommer till mig skall jag inte visa bort.

eller (under påsktiden) ant.

Han som blev korsfäst har stått upp, Han har friköpt oss. Halleluja.

Min själ + prisar Herren storhet, *

min ande jublar över Gud, min Frälsare.

Han har vänt sin blick till sin ringa tjänarinna, *

från denna stund skall alla släkten prisa mig salig.

Stora ting låter den Mäktige ske med mig, *

Hans Namn är heligt,

Och Hans förbarmande med dem som fruktar Honom *

varar från släkte till släkte.

Han gör mäktige verk med sin arm, *

Han skingrar dem som har övermodiga planer.

Han störtar härskare från deras troner, *

och Han upphöjer de ringa.

Hungriga mättar Han med sina gåvor, *

och rika visar Han tomhänta från sig.

Han tar sig an sin tjänare Israel *

och håller sitt löfte till våra fäder:

att förbarma sig över Abraham *

och hans barn, för evigt.

Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.

Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Ant. Alla som Fadern ger mig skall komma till mig, och den som
kommer till mig skall jag inte visa bort.

eller (under påsktiden) ant.

Han som blev korsfäst har stått upp, Han har friköpt oss. Halleluja.

Förbön

Vi lyfter våra hjärtan till Kristus, som med sin Ande skall förhärliga
vår dödliga kropp. Låt oss be:

R. *Herre, Du är Uppståndelsen och Livet.*

Kristus, den levande Gudens Son, som uppväckte Din vän Lasaros
från de döda – kalla våra döda från graven till härligheten, ty Du har
återlöst dem med Ditt blod.

Kristus, de sörjandes tröstare som grät med dem som sörjde sina kära
– torka våra tårar när döden rycker våra älskade ifrån oss.

Kristus, förstör syndens makt över vår dödliga kropp – så att vi,
som i den får skörda syndens lön, i den får erfara härlighetens nåd.

Kristus, tänk på dem som inte har något hopp –
så att de kan tro att Du är Uppståndelsen och Livet.

Du som gav synen åt den blindfödde – visa Ditt Ansikte för dem som
ännu måste vänta på det saliga skådandet.

Du låter detta vårt jordiska tält rivs ner – ge oss den eviga boning i
Himmelen som Gud har berett åt oss.

Fader vår...

Slutbön som i Laudes

Completorium

Detta är måndagens completorium

V. Gud, + kom till min räddning.

R. Herre, skynda till min hjälp.

V. +R. Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande,

Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen. Halleluja.

Hymn

Dig, Fader vår, som världen styr,
anropar vi när dagen flyr.

På vägen vi ej själva ser;
barmhärtighet och skydd oss ge.

Låt natten ge oss vila god,
och skölj oss i dess mörka flod,
att renade till själ och kropp
vi till en ny, ung dag står opp.

O Skapare av evighet,
i Sonen låt barmhärtighet,
i anden läkedom och frid
oss fylla nu och all vår tid. Amen.

Sista strofen, påsktiden:

Vi tackar Dig, o Herre kär,
som ur Din grav uppstånden är.
Av nåd låt oss bli värdiga
med Dig uppstå rättfärdiga. Amen.

Ant. Du är barmhärtig och nådig, sen till vrede och rik på kärlek.

Påsktiden:

Halleluja, halleluja, halleluja.

Psalm 86

Herre, vänd Ditt öra till mig och svara mig, *
ty jag är fattig och förtryckt.

Skydda mig, min Gud, ty jag är Dig trogen, *
rädda Din tjänare som förtröstar på Dig.

Herre, var mig nådig, *
ty hela dagen ropar jag till Dig.

Låt mig glädjas över Din hjälp, *
ty till Dig, Herre, lyfter jag min själ.

Du, Herre, är god och förlåtande, *
stor i nåd mot dem som åkallar Dig.

Lyssna, Herre, till mitt rop, *
och ge akt på mina böner.

Jag åkallar Dig i nödens tid, *
ty Du skall svara mig.

Herre, ingen är Dig lik bland gudarna, *
inget är som Dina verk.
Alla hedningar skall komma och tillbe inför Dig, *
de skall ära Ditt namn.
Ty Du är stor, och Du gör under, *
Du allena är Gud.
Visa mig, Herre, Din väg, *
jag vill vandra i Din sanning.
Behåll mitt hjärta vid detta enda: *
att jag fruktar Ditt Namn.
Då vill jag tacka Dig, Herre min Gud, av allt mitt hjärta *
och ära Ditt Namn i evighet.
Ty Din nåd mot mig är stor, *
och Du räddar mig ur dödsrikets djup.
Gud, fräcka människor har rest sig upp mot mig,
och våldsverkare står efter mitt liv, *
de har inte Dig för ögonen.
Men Du, Herre, är en barmhärtig och nådig Gud, *
sen till vrede, rik på kärlek och trofasthet.
Vänd Dig till mig och var mig nådig, +
ge kraft åt Din tjänare, *
och hjälp Din tjänsteflickas son.
Ge mig ett tecken på Din godhet: +
låt dem som hatar mig stå där med skam *
och se att Du, Herre, hjälper mig och tröstar mig.
Ära vare Fadern och Sonen *
och den Helige Ande.
Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara
från evighet till evighet. Amen

Ant. Du är barmhärtig och nådig, sen till vrede och rik på kärlek.

Påsktiden:

Halleluja, halleluja, halleluja.

Kort läsning 1 Thess 5:9-10

Gud har inte bestämt oss till att bli offer för vreden utan till att vinna frälsning genom vår Herre Jesus Kristus, som har dött för oss för att vi skall leva tillsammans med Honom, vare sig vi nu är vakna eller sover.

Responsorium

R. I Dina händer, Herre Gud, befaller jag nu min ande. **R.**

V. Du förlossar mig, o Herre, Du trofaste Gud. **R.** Befaller jag...

V. Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande. **R.**

Fastetiden:

R. I frid vill jag lägga mig ner, + och i frid skall jag somna in.

V. Ty Du, Herre, låter mig bo avskild och i trygghet,

+ och i frid skall jag somna in.

V. Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande. **R.**

Påsktiden:

R. I Dina händer, Herre Gud, befaller jag nu min ande.

+ Halleluja, halleluja.

V. Du förlossar mig, o Herre, Du trofaste Gud. + Halleluja...

V. Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande. **R.**

Ant. Skydda oss, o Herre, medan vi vakar, bevara oss då vi sover, så att vi vakar med Kristus och kan vila i trygghet.

Nunc dimittis Luk 2:29-32

Herre, + nu låter du Din tjänare gå hem, *

i frid, som Du har lovat.

Ty mina ögon har skådat Frälsningen *

som Du har berett åt alla folk,

Ett ljus med uppenbarelse åt hedningarna *

och härlighet åt Ditt folk Israel.

Ära vare Fadern och Sonen *

och den Helige Ande.

Såsom det var av begynnelsen, nu är ock skall vara

från evighet till evighet. Amen

Ant. Skydda oss, o Herre, medan vi vakar, bevara oss då vi sover, så att vi vakar med Kristus och kan vila i trygghet.

Slutbön:

Kom till oss, Herre, med Din nåd och beskydda oss under denna natt, så att vi i morgon får vakna upp fyllda av Andens kraft och glädjen över Kristi uppståndelse.

Genom Honom, Jesus Kristus, vår Herre.

Vid högtider

Besök vår boning, Herre, och rädda oss undan den ondes försåt.

Låt Dina änglar bo ibland oss och bevara oss i Din frid,
och må Din välsignelse vila över oss nu och alltid.
Genom Jesus Kristus, vår Herre.

V. En stilla natt + och en salig hädanfärd förläne oss av nåd
den Allsmäktige.

R. Amen.

Man brukar avsluta med en Mariaantifon

Mariaantifoner

Mariantifonerna är: *Alma Redemptoris Mater*, *Ave Regina Caelorum*, *Regina Caeli* samt *Salve Regina*.

I Tidegården är de angivna att användas efter Completorium. Det tycks vara Cisterciensernas bruk att dagligen sjunga *Salve Regina* i sin dagliga tidegård som banat vägen för dem in i Franciskanernas och Dominikanernas tidebön. Snart användes alla fyra Antifonerna regelbundet.

Påven Clemens VI förde in de fyra mariaantifonerna i det Romerska Officiet år 1346. De kom att bli obligatoriska år 1568.

Sub Tuum Præsidium

Detta är den äldsta kända Mariabönen. Under många århundraden trodde man att det var en medeltida bön men 1938 publicerades ett papyrusfragment som John Ryland Library i Manchester hade köpt år 1917. Forskare identifierade detta fynd som en koptisk papyrus från 300-talets början, d.v.s. före Konciliet i Efesus år 431, och har sannolikt tillkommit i Egypten. Den är också det äldsta kända belägget för att Maria kallades Theotokos, Guds Moder.

Avlatsbön (Part. Avl. Ench. Ind. nr. 17).

Sub tuum prasídium confúgimus, Sancta Dei Génatrix; nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus; sed a periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriósa et benedicta.

Översättning:

Till ditt beskydd flyr vi Heliga Guds Moder. Försmå inte vår ödmjuka bön i vår nöd, utan befria oss alltid från alla faror, du ärorika och välsignade Jungfru.

Alma Redemptóris Mater

Brukas tillskrivas Ermannus Contractus (+1054).

Från första söndagen i Advent till och med Herrens frambärande i Templet

Alma Redemptóris Mater, quae pέρvia Coeli Porta manes, et stella maris, succúrre cadénti, Súrgerere qui curat, pópulo: tu quae genuísti,

Natúra miránte, tuum sanctum Genitórem. Virgo prius ac postérius, Gabriélis ab ore sumens illud Ave, peccatórum miserére.

Översättning:

Frälsarens milda Moder, du Port, som för oss öppen står till Himmeln. Du Havets Stjärna, hjälp Guds folk som faller och strävar efter att resa sig på nytt. Du som salig födde, till skapelsens häpnad, den Helige som dig har skapat; Jungfru var du och förblev du, som från Gabriels läppar mottog Herrens budskap. Se till syndarna med mildhet. Amen.

Ave Regina Coelorum

Används från Herrens Frambärande i Templet till Skärtorsdagen.

Från 1100-talet

Ave, Regína Coelórum: Ave Dómina Angelórum: Salve, radix, salve, porta, Ex qua mundo lux est orta: Gaude, Virgo gloriósa, Super omnes speciósa; Vale, o valde decóra, Et pro nobis Christum exóra.

Översättning:

Var hälsad, Himlarnas Drottning. Var hälsad Änglarnas Härskarinna. Var hälsad, du Ishais rot. Var hälsad, du Port. Ur dig framgick Ljuset för världen. Gläd dig, ärorika Jungfru, skönast av alla. Var hälsad, du ljuvliga. Be för oss till Kristus.

Regina Coeli

Från Påskaftonen till första Vespern för Treenighetsfesten.

Romersk antifon, troligen 1200-talet. Avlatsbön (Part. Avl. Ench. Ind. nr. 17)

Regína Coeli, laetáre, Allelúia: Quia quem meruísti portáre, Allelúia, Resurréxit sicut dixit, Allelúia! Ora pro nobis Deum, Allelúia!

Översättning

Himmelens Drottning, o gläd dig, halleluja.
ty Han som du fick föda till jorden, halleluja,
är uppstånden efter Skriften, halleluja.
Be nu för oss till Herren, halleluja.

Salve Regina

Från Treenighetssöndagen till Advent av Petrus av Compostella (+1002). S:t Charles av Blois (1320 - 1364) sägs ha lagt till *Mater* i början, samt *Virgo* på slutet av Antifonen. Detta är en hälsning på kvällen, för att be Maria välsigna sina barn, som trötta efter dagens möda söker den Himmelska Moderns beskydd. I Orderna bad man den med början i koret, man fortsatte i klostergångarna och avslutade den i sin cell. Snart skulle sjungandet av *Salve Regina* bli en självständig ceremoni, särskilt på lördagskvällar. Det var så den Sakramentala

Välsignelsen infördes på 1600-talet, som ett svar från Den Heliga Jungfrun på bönen: *"Visa oss Jesus, din välsignade livsfrukt"*. Leo XIII beordrade 1884 att den bads efter den Stilla Mässan (se Böner att be i kyrkan). Detta är den Antifon som används under sex månader. Avlatsbön (Ind.part. - Ench. Ind. nr. 17).

Salve Regína, Mater misericórdiae; vita, dulcédo et spes nostra, salve. Ad te clamámus éxules filii Hevae. Ad Te suspirámus geméentes et flentes in hac lacrimárum valle. Eia ergo, advocáta nostra, illos tuos misericórdes óculos ad nos convérte. Et Iesum, benedíctum Fructum ventris tui, nobis post hoc exsílium osténde. O clemens, o pia, o dulcis Virgo María.

Översättning:

Himlarnas Drottning, Moder till all barmhärtighet, Moder till livet, hoppet, hjärtats glädje. Kvalda vi ropar, Evas förskingrade söner. Här är tåredalen med suckar och klagan, och långt är till Paradiset. I din Himmel be med oss på jorden. Låt oss se ditt ansiktes ljus som ger oss frid i ångestnatten. Maria, högt benådad. När vår landsflykt ändas, låt oss då skåda Jesus som du gav oss. O ringhet, o Höghet, o Guds Moder, Jungfru Maria.

Ave Maria Publikationer – Gråbröderna
Du får gärna kopiera och sprida, men ange källan!
Gåvor som visar din uppskattning (för vidare spridning)
Swish 076 555 84 06

Ave Maria Publikationer - Gråbröderna